

و اگر از خون دیگری در لباس یافت شود پس بشوی آنرا بطور کلی و به معنای عام پاکیزه نمودن لباس مستحب می باشد و از هر یک از معصومین سفاشی چند در این باب رسیده.

قال رسول الله (ص) من اتخذ ثوبا فلبسها (۱) یعنی هر کس لباس تن میکند لازمست آنرا نظیف نماید.

قال امیر المؤمنین (ع) غسل الثياب يذهب الهم والحزن و هو طهور للصلاة یعنی شستن لباس غم و غصه را برطرف میکند و باعث قبول نماز است (۲)
از حضرت صادق (ع) و امام موسی کاظم (ع) نقل شده است که داشتن ده دست و بیست دست پیراهن و عوض کردن آنها اسراف نیست (۳)

امروزه محقق شده که داشتن چندین پیراهن و عوض نمودن آنها بهترین راه مبارزه با بیماریهای عفونی است زیرا شپش که عامل انتقال و انتشار ویروس تیغوس بشمار میرود، نمیتواند مدتی خارج از بدن انسانی زیست کند و بزودی میمیرد.
از حضرت صادق (ع) و باقر (ع) منقول است که تا کردن جامه، راحت جامه و باعث دوام آنست و فرمود که جامه پاکیزه دشمن را منکوب میکند.

ضمناً باید دانست که شرع نه تنها امر پاکیزگی لباس نموده بلکه مرد مسلمان بدستور ائمه اطهار باید خوش لباس و خوش پوش هم باشد و با نیکوترین هیئت بیرون آید (۴) موقعی که از کلام حضرت امیر (ع) تعجب می کردند این آیه را در جواب می خواندند
قل من حرم زينة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الرزق (آیه)
یعنی بگو ای محمد (ص) کسی بر بندگان خدا زینتی که پروردگار برای آنها بیرون آورده و نعمتهای نیکو را که ارزانی داشته حرام کرده و می فرمودند: جامه نفیس به پوشش و خود را زینت کن که خدای نیکو است و نیکو را دوست میدارد اما باید از حلال باشد. (۵)

(۱) (۲) (وسائل صفحة ۲۷۸ باب ۶ از احکام ملابس)

(۳) (حلیة المتقین صفحة ۷)

(۴) (۵) (حلیة المتقین صفحة ۳)

بخش دوم

روش سرایت امراض عفونی و پیش گیری در اسلام

مهمترین راه سرایت و انتشار بیماریهای عفونی توسط اخلاط، براز، پیشاب، خون و غیره بیماران یا ناقحین صورت میگیرد، زیرا همین ها هستند که بطور مستقیم امکان، البسه، ظروف، اثنایه و غیره را در اطراف خود آلوده ساخته و باعث ایجاد همه گیریهای خطرناک میگردند. میکربها اینکه بوسیله این راهها بخارج پراکنده میشوند دارای ویروانس خیلی زیاد میباشند و میتوانند مدتها در مقابل عوامل خارجی مقاومت ورزیده و محیط خود را آلوده نمایند. بنا براین مهمترین راه پیش گیری از سرایت بیماریهای عفونی در نظر گرفتن مبتلایان و یا ناقحین اند که باید تحت مراقبت های دقیق بهداشتی قرار گیرند، ولی برخی اشخاص هستند که میکربهای بیماری زا مانند باسیل حصبه و اسهال خونی، وبا و غیره از راه هاضمه وارد بدنشان شده بدون اینکه علامت مرضی در آنها ظهور کند در برابر آن بیماری مصون شده اند. این قبیل اشخاص مدتها میکربها را در محیط خارج منتشر میسازند.

این نوع اشخاص هستند که کار متخصصین بهداشت را دچار زحمت کرده اند، زیرا تشخیص دادن و جدا ساختن آنان دشوار بوده علاوه نمیتوان همه را تحت مراقبت مستقیم بهداشت قرار داد. بنا براین انسان خواه بیمار و خواه تندرست یکی از عوامل مهم انتشار بیماریهای عفونی بشمار میرود و میتوان او را مهمترین منشأ و منبع کند دانست.

پیشوایان دین اسلام با وضع قوانین بهداشتی توانسته اند از بروز و ظهور بیماری های واگیر دار که بطور مستقیم توسط اشخاص در جامعه منتشر میشوند تا حدی جلوگیری بعمل آورند، برای اینکه بی ریم با اهمیت میکربها اینکه از راه پلیدی ها بخارج منتشر میشوند، همچنین متوجه پیش گیری از سرایت آنها در اسلام گردیم من باب مثال یکی از بیماریهای عفونی مانند مطبقة و شبه مطبقة را که بطور مستقیم و غیر مستقیم توسط بیماران یا ناقحین و یا حاملین انتشار پیدا می کند شرح میدهم:

سرایت مطبقه و شبه مطبقه

از ابتدای بیماری، باسیل مطبقه در بدن بیمار کثرت مییابد و بمقدار زیاد در مدفوع بیمار دیده میشود و حتی مدتها پس از بهبودی در آن وجود دارد. در بسیاری از مواقع پبشاب نیز دارای باسیل است. عدّه حاملین موقت باسیل اند که چند هفته حتی چندماه پس از بهبودی هنوز حامل باسیل است میباشند، برخی حاملین دائم اند که در تمام دوره زندگی ناشر باسیل بیماری زا هستند، باسیل مطبقه همینکه با برآزیا پبشاب بخارج ریخت بطور مستقیم پرستاران و اطرافیان را آلوده میکند.

مطبقه بتوسط لباس و اسباب آلوده پیلیدی نیز انشتار مییابد.

دیگر انتشار و آلودگی توسط مواد غذایی - عدّهئی از اغذیه مثل شیر، ممکنست وسیله انتقال قرار گیرد آلودگی شیر چندین راه دارد: اول اختلاط شیر با آب آلوده، دوم ریختن شیر در ظرفیکه با آب آلوده شسته اند، سوم برخورد آن با دست های دوشنده که حامل و ناقل مطبقه است. شیر آلوده چندین بار باعث همه گیری شده است و در آمار رسمی پنجاه بار همه گیری مطبقه بشر نسبت داده شده.

عن ابی عبدالله (ع) قال نهی النبی (ص) ان یشاب اللبن بالماء للبیع (۱)
حضرت صادق علیه السلام فرماید که رسول اکرم از ریختن آب درون شیر

برای فروش نهی فرموده.

انتشار و آلودگی توسط آب در اثر زحمات عدّهئی از دانشمندان محقق شد که مطبقه بیماری آب ناپاک است و برای مبارزه با آن باید مردم آب پاک بنوشند. آب رودخانه ها و جوی ها در اثر ریختن پلیدیها، یا شستن جامه های آلوده، ممکنست عدّه زیادی را گرفتار سازد.

قال الصادق (ع) کل ماء طاهر الا ما علمت انه قدر (۲) یعنی صادق اهل بیت فرماید هر آبی پاکیزه و طاهر است مگر آنکه پیلیدی و نجاستش را دانسته باشی آلودگی آب چاهها نیز امکان پذیر است، راه سرایت بواسطه ظروف آلوده

(۱) - (وسائل صفحه ۵۶۲ جلد دوم)

(۲) - (صفحه ۲۰ باب ۱ وسائل)

پایندی است و نیز این جاه ها ممکن است مجاور مستراحها باشند و مواد پایندی در آب رخنه یابد.

یکی دیگر از راه های سرایت، بوسیله خون بیماران مبتلا بحصبه است زیرا در هفته اول شروع علامت در خون آنان از صدی ۹۳ میکرب دیده میشود. در هفته دوم ۷۵٪ و در هفته سوم ۶۵٪ و در هفته چهارم ۳۰٪ میکرب دیده میشود. بنابراین خون بیماران مبتلا بحصبه بطور مستقیم یا غیر مستقیم در دوره بیماری یکی از راه های سرایت و انتشار بیماری مطبوقه و شبه مطبوقه می باشد.

پیشوایان اسلام با وضع مقررات و قوانین بهداشتی برای افراد توانسته اند از پیدایش و شیوع بیماری های عفونی که از راه پایدیها بطور مستقیم و یا غیر مستقیم جامعه ایجاد میشود جلوگیری بعمل آورند، بدین طریق که مخروجات انسانی از قبیل پشاب، غائط خون و غیره را نجس و پلید قراز داده و هر چه را که بدانها آلوده شوند (مانند اعضای بدن انسان و البسه و ظروف، زمین، آب و غیره) پاید دانسته و دستورات بهداشتی خاصی چنانکه قبلا ذکر شد برای برطرف کردن و نظافت هر یک بوسیله مطهرات بیان میفرمایند.

بخش سوم عمل هوا در انتشار امراض

امروزه علماء بهداشت تا حدی بعمل تولید امراض پی برده و از آن جلوگیری نموده اند، مثلا فهمیده اند کثیف نگاه داشتن لباس و خانه و کوجه موجب تولید مرض و ابتلا بآن است، برای پی بردن باین موضوع مدت ها صرف وقت و تجربه نموده اند تا باین نتایج اهرم رسیده اند مثلا معلوم نموده اند که گرد و غبار ممکن است ناقل بسیاری از میکرب ها از قبل باسیل، دیفتری پنومو کک، باسیل مطبوقه، شبه مطبوقه، میکرب و با، باسیل سیاه زخم، باسیل سل، و بروس سرخک؛ و بروس آبله و غیره بوده نه فقط از راه مجاری تنفسی شخص را مبتلا میکنند.